

નોંધ :- જમણી બાજુએ આપેલા અંક જે તે પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

(કુલ ગુણ : ૧૦૦)

વિભાગ - ૧ : 'બ્રહ્મવિદ્યાનું દર્શન' - દ્વિતીય આવૃત્તિ, ફેબ્રુઆરી - ૨૦૧૨

પ્રશ્ન. ૧ આપેલા વિકલ્પોમાંથી ફક્ત સાચા વિકલ્પોની આગળ આપેલા ચોરસ ખાનામાં ખરાની (✓) નિશાની કરો.

[૮]

નોંધ : એક કે એકથી વધારે વિકલ્પ સાચા હોઈ શકે. તમામ સાચા વિકલ્પ આગળ જ ખરાની નિશાની કરી હશે તો જ પૂર્ણ ગુણ મળશે, અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

૧. જીવ : અજ, અજર, અમર (નિત્ય) તત્ત્વ

(૧) ☐ જીવોને જગતની ઉત્પત્તિ વખતે પરબ્રહ્મની ઈચ્છાથી કર્માનુસાર સ્થૂળ દેહાદિકનો સંબંધ થાય છે.(૨) ☐ જીવની ઉત્પત્તિ થતી નથી, પણ તેનો નાશ થાય છે.(૩) ☐ જીવ બ્રહ્મ કે પરબ્રહ્મમાં ભળીને પોતાનું અલગ વ્યક્તિત્વ ગુમાવે છે.(૪) ☐ પરંતુ જીવનું અસ્તિત્વ તો શાશ્વતપણે રહે જ છે.

૨. અક્ષરબ્રહ્મ-પરબ્રહ્મ દર્શન

(૧) ☐ બ્રહ્મને જાણે છે તે ગોલોકને પામે છે.(૨) ☐ બ્રહ્મને જાણે છે તે પરબ્રહ્મ થાય છે.(૩) ☐ તે પરમ તત્ત્વ અક્ષરબ્રહ્મ છે.(૪) ☐ અક્ષરબ્રહ્મ તટસ્થ છે.

૩. નીચેનામાંથી ઈશ્વરો કોણ-કોણ છે ?

(૧) ☐ સ્વામિનારાયણ (૨) ☐ કૃષ્ણનારાયણ(૩) ☐ નરનારાયણ (૪) ☐ લક્ષ્મીનારાયણ

૪. બંધન અને મુક્તિનું સ્વરૂપ

(૧) ☐ અવિદ્યા-અજ્ઞાનરૂપ માયાનું બંધન છે.(૨) ☐ જીવ અને ઈશ્વર બન્ને તત્ત્વોને બંધન નથી.(૩) ☐ જગતની ઉત્પત્તિ, સ્થિતિ અને પ્રલયમાં તેમનું આવાગમન ચાલુ રહે છે.(૪) ☐ આ બંધન મિથ્યા છે, પરંતુ વાસ્તવિક નથી.

પ્રશ્ન. ૨ નીચે આપેલા વિષયો ઉપર મુદ્દાસર નોંધ લખો. (પંદરેક લીટીમાં)

[૧૦]

૧. પરબ્રહ્મ : ઉપેય અને ઉપાય અને પરબ્રહ્મ : એક અને અદ્વિતીય અથવા

૨. સર્વત્ર વ્યાપક એવા અન્વય સ્વરૂપે દિવ્ય અને સર્વકર્તાહર્તા છતાં દિવ્ય

૩. અક્ષરબ્રહ્મ : આ લોકમાં ગુણાતીત સત્પુરુષ રૂપે અથવા

૪. તત્ત્વોનો પારસ્પરિક સંબંધ

પ્રશ્ન. ૩ પ્રમાણ પરથી વિષયનું શીર્ષક આપો.

[૬]

ઉદાહરણ :- “બ્રહ્મરૂપ થકો પ્રત્યક્ષ ભગવાનની ભક્તિ ચંદન, પુષ્પ, શ્રવણ મનનાદિકે કરીને કરે.”

ઉત્તર :- બ્રહ્મરૂપ થઈને પરબ્રહ્મની ભક્તિ - ઉપાસના કરવાનો આદેશ

૧. તેઓ કર્તુમ્ - અર્કર્તુમ્ - અન્યથાકર્તુ શક્તિ ધરાવે છે.

૨. પ્રત્યક્ષ ભગવાનનાં ચરિત્રોનાં શ્રવણ, વાંચન ને ચિંતનથી જ આધ્યાત્મિક પુષ્ટિ થાય.

૩. “પોતાને સાક્ષાત્ મળ્યું જે ભગવાનનું સ્વરૂપ તેને સદા દિવ્ય સાકારમૂર્તિ ને સર્વ અવતારનું કારણ અવતારી એવું જાણવું”

૪. “તમને જે મળી છે મૂરતિ, તેને નિગમ કહે નેતિ નેતિ.”

૫. એમની મોટપ આસને નથી. એ તો અનાદિના મોટા છે.

૬. જીવનું જ્ઞાતૃત્વ, કર્તૃત્વ અને ભોકતૃત્વ સ્વતંત્રપણે સ્વાધીન નથી, પરંતુ પરમાત્માને આધીન છે.

પ્રશ્ન. ૪ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો.

[૬]

૧. શ્રીજીમહારાજે મુક્તાનંદ સ્વામીને કઈ સ્પષ્ટ આજ્ઞા આપી હતી ?

૨. શ્રીજીમહારાજે અમદાવાદમાં કયા દેવની પ્રતિષ્ઠા કરી ?

૩. બ્રાહ્મીસ્થિતિને પામેલા જીવન્મુક્તને કેવો સાક્ષાત્કાર રહે છે ?

૪. નિમિત્ત પ્રલયમાં કયા ચાર લોકનો નાશ થતો નથી ?

૫. અવતારાદિક સર્વ મહારાજનું દીધું ઐશ્વર્ય ભોગવે છે એમ કહેવું તે કેવું કઠણ પડે છે ?

૬. ઉત્તમ નિર્વિકલ્પ નિશ્ચયવાળો કોને કહેવાય ?

(પાછળ જુઓ)

સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષા કાર્યાલય - અમદાવાદ દ્વારા કરવામાં આવેલ પૂર્વ કસોટીના

આ આયોજનમાં મેં જાતે વર્ગમાં (બેઠકખંડમાં) હાજરી આપીને “સત્સંગ પ્રાણ-૨-૨”

પરીક્ષા આપી છે અને નીચેની વિગતો મેં સાચી ભરેલી છે તે આપ જાણશો.

તારીખ મહિનો વર્ષ
પરીક્ષાર્થીની જન્મ તારીખ :-

પરીક્ષા આપી તે તારીખ અને સમય :-

પરીક્ષાર્થીની સહી :-

નોંધ :- ફક્ત વર્ગમાં હાજર રહેલા પરીક્ષાર્થીઓએ જ ભૂલ્યા વગર આ હાજરીસ્લીપ કાપીને, તેમાં માગ્યા મુજબની વિગતો ભરીને, તેમના કેન્દ્ર વ્યવસ્થાપકને પરત આપવાની છે. ફક્ત હાજર પરીક્ષાર્થીઓની જ સ્લીપો ભેગી કરીને, પૂર્વ કસોટીના અહેવાલમાં ભરીને, સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષા કાર્યાલય - અમદાવાદ ખાતે પરત જમા કરાવવાની છે. (અધૂરી વિગત ભરેલી હાજરીસ્લીપ માન્ય નહીં ગણાય)

- પ્રશ્ન. ૫ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ એક વિષય ઉપર વિસ્તૃત નોંધ લખો. (પચીસ થી ત્રીસ લીટીમાં) [૧૦]
૧. સર્વોપરીપણાની નિષ્ઠા માટે શ્રીજીમહારાજનો આગ્રહ
  ૨. શ્રીજીમહારાજનું સમ્યક્ પ્રગટપણું સંત દ્વારા
- વિભાગ - ૨ : ‘બ્રહ્મસ્વરૂપ પ્રાગજી ભક્ત’ વિસ્તૃત જીવનચરિત્ર - અગિયારમી આવૃત્તિ, જુલાઈ - ૨૦૧૪
- પ્રશ્ન. ૬ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ એક વિષય ઉપર મુદ્દાસર નોંધ લખો. (ત્રીસેક લીટીમાં) [૧૨]
૧. વાંસદાના દીવાનને ભગતજીનો ઉપદેશ (‘દીવાનજી ભગતજીની સેવામાં’ થી ‘વાંસદાના રાજા ભગતજીનાં દર્શને’ સુધીના જ પ્રસંગો)
  ૨. ભગતજી મહારાજનો અન્ય સંપ્રદાયની વ્યક્તિ પર પ્રભાવ (‘માનખંડન’ થી ‘વાંસદાને રસ્તે’ સુધીના જ પ્રસંગો)
  ૩. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીના યોગમાં (‘પ્રાગજી ! તારું લગ્ન થયું છે ?’ થી ‘નિર્વાસનિક ભક્તનાં લક્ષણો’ સુધીના જ પ્રસંગો)
- પ્રશ્ન. ૭ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ બે ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (દરેક ટૂંકનોંધમાં પાંચેક લીટીના બે પ્રસંગો લખવા) [૮]
૧. ખુશાલ ભટ્ટનાં અલૌકિક ઐશ્વર્ય (‘ઝીણાભાઈ રાઠોડ’ થી ‘ઝીણાભાઈની સેવા’ સુધીના જ પ્રસંગો)
  ૨. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ સ્વમુખે સમજાવેલું અક્ષરપણું (‘પ્રાગજી ! કેમ આળસ્યો ?’ થી ‘સ્વામીને ઉપાધિની શરૂઆત’ સુધીના જ પ્રસંગો)
  ૩. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ રાખેલો ભગતજીનો પક્ષ (‘સોરઠના હરિભક્તોનો સ્વામી પ્રત્યેનો પ્રેમ’ થી ‘સ્વામીનું કાર્ય’ સુધીના જ પ્રસંગો)
- પ્રશ્ન. ૮ નીચે આપેલા પ્રસંગોમાંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રસંગ વર્ણવી મનન લખો. (પ્રસંગવર્ણન આઠેક લીટીમાં તથા મનન ચારેક લીટીમાં લખવું) [૧૨]
૧. સ્વામિનારાયણની સાચી ઉપાસના શું ?
  ૨. ભગતજીની વાતોમાં ગુણાતીતાની લટક
  ૩. અહીં તો એક દિવસમાં દસ જન્મની કસર ટળે છે
  ૪. નરસિંહભાઈને હમણાં તેડી ન જશો
  ૫. આ તો તમારાં અંતર ચોખ્ખાં કરવાની સાવરણી છે
- પ્રશ્ન. ૯ નીચે આપેલાં પાત્રોમાંથી કોઈ પણ એક પાત્રના પ્રસંગો વર્ણવી વ્યક્તિત્વનું આલેખન કરો. [૮]
૧. ગોવિંદભાઈ માસ્તર (વડોદરા) (‘અમારી પાસે અખૂટ નાણું છે’ થી ‘યજ્ઞપુરુષદાસજી અમદાવાદ આવે છે’ સુધીના જ પ્રસંગો)
  ૨. ચતુરભાઈ (વસો) (‘લોકનું અજ્ઞાન’ થી ‘છેલ્લા આશીર્વાદની શીખ’ સુધીના જ પ્રસંગો)
- વિભાગ - ૩ : ‘સ્વામીની વાતો’ - એકવીસમી આવૃત્તિ, સપ્ટેમ્બર - ૨૦૧૫
- પ્રશ્ન.૧૦ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બેના મુદ્દાસર જવાબ લખો. (પાંચેક લીટીમાં) [૬]
૧. મન, કર્મ અને વચને સત્પુરુષનો સંગ કેમ કરવો ?
  ૨. પંચવિષયે કરીને ધગેલા જીવને ક્યારે ટાઢું થાય ?
  ૩. સ્વામીએ મહારાજને કયા ચાર પ્રશ્ન પુછાવ્યા ? અને પછી શું કરવાથી જીવ બ્રહ્મરૂપ થઈ જાય છે ?
- પ્રશ્ન.૧૧ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ બે ઉપર અભ્યાસક્રમની ‘સ્વામીની વાતો’નું પ્રમાણ આપી સમજાવો. (આઠ થી દસ લીટીમાં) [૪]
૧. ‘ભગવાનના સ્વરૂપનું જ્ઞાન ને માહાત્મ્ય જાણવું તે અસાધારણ મોક્ષનો હેતુ છે.’ ગઢડા પ્રથમ પૃષ્ઠ
  ૨. વૈજ્ઞાનિક આઈન્સ્ટાઈનનો સિદ્ધાંત બાળક શું સમજે ?
  ૩. ‘ચાર વેદ, પુરાણ, ઇતિહાસ એ સર્વેમાં એ વાત છે કે ભગવાન અને ભગવાનના સંત જ કલ્યાણકારી છે.’ ગઢડા મધ્ય પૃષ્ઠ
  ૪. પંચવિષય તો દમઘોષના દીકરા જેવા છે, તે ભગવાનને વરવા દેતા નથી.
- પ્રશ્ન.૧૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. [૪]
૧. કોણ ખીજડા જેવા છે ?
  ૨. સભામાં બધા એક નજરે શ્રીજીમહારાજ સામું જોઈ રહ્યા છે તેનું કેમ સમજવું ?
  ૩. જ્ઞાનીની દૃષ્ટિમાં શું નથી આવતું ?
  ૪. કોને દેખીને છાતી ઠરે નહિ ?
- પ્રશ્ન.૧૩ નીચે આપેલા કોઈ પણ બેના દૃષ્ટાંત અથવા પ્રસંગ વર્ણવી તેનો સિદ્ધાંત લખો. (કુલ આઠેક લીટીમાં) [૬]
૧. ગોલોક ને વૈકુંઠમાં કજિયા
  ૨. તીરનો ભાથો
  ૩. ગુજરાતનાં ઘોડાંના દૃષ્ટાંતે શ્રીજીમહારાજને સમજવાની ખોટ

સૂચના :- આ પ્રશ્નપત્રમાંથી થોડા-ઘણા પ્રમાણમાં પ્રશ્નો રવિવાર, તા. ૭ જુલાઈ, ૨૦૧૯ના રોજ લેવાનાર મુખ્ય પરીક્ષામાં પુછાશે. મુખ્ય પરીક્ષામાં જવાબવહીમાં વધારાનાં પાનાં જોડીને તેમાં લખેલા ઉત્તર માન્ય ગણાશે નહિ. પરીક્ષા કાર્યાલય, અમદાવાદની પૂર્વ મંજૂરી લીધા સિવાય, મૂળ પરીક્ષાર્થીના બદલે ‘લહિયા’, ‘ડમી રાઈટર’ કે ‘અન્ય વ્યક્તિ’ દ્વારા લખાઈને આવેલી પરીક્ષાની જવાબવહી રદ ગણવામાં આવશે. એકથી વધારે પ્રકારના જુદા જુદા અક્ષરોવાળા ઉત્તરો માન્ય નહિ ગણાય. છેકછાકવાળા જવાબો માન્ય ગણાશે નહીં. અસ્પષ્ટ અને ઉકેલી ન શકાય તેવા જવાબો માન્ય ગણાશે નહિ. અભ્યાસક્રમના પુસ્તકની છેલ્લી આવૃત્તિનો જ ઉપયોગ કરવો. પરીક્ષાખંડમાં પરીક્ષા દરમ્યાન કોઈ પણ પરીક્ષાર્થીએ મોબાઈલ ફોન તથા ઇલેક્ટ્રોનિક સાધનો જેવાં કે ટેબ્લેટ, લેપટોપ વગેરેનો ઉપયોગ કરવો નહિ તથા પોતાની પાસે રાખવા પણ નહિ.

અગત્યની જાહેરાત તમામ પરીક્ષાર્થીઓ આપણી સંસ્થાની દર્શાવેલી website - link પરથી જૂનાં વર્ષોનાં પ્રશ્નપત્રો તથા મુખ્ય પરીક્ષાના જ ઉકેલપત્રો નિઃશુલ્ક ડાઉનલોડ કરી શકશે તથા તેની પ્રિન્ટ પણ કાઢી શકશે. <http://www.baps.org/Satsang-Exams.aspx>